

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény módosítása

1. §

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) a következő 13/A. alcímmel egészül ki:

„13/A. A bíró általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követő bírói szolgálati viszonyban történő továbbfoglalkoztatása

25/B. §

(1) A bíró kérheti az Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdése szerinti általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követő bírói szolgálati viszonyban történő továbbfoglalkoztatását, az ezen alcím szerinti feltételekkel.

(2) A kérelem engedélyezése esetén a bírói szolgálati viszonyban történő továbbfoglalkoztatás felső korhatára a betöltött hetvenedik életév.

(3) A kérelem benyújtásának feltétele, hogy a bíró a továbbfoglalkoztatás érdekében

a) rendkívüli pályaaalkalmassági vizsgálaton vegyen részt, valamint

b) maga kérje soron kívüli értékelését.

(4) A kérelem engedélyezésének előfeltétele, hogy a bíró

a) a rendkívüli pályaaalkalmassági vizsgálaton alkalmas minősítést kapjon, valamint

b) a továbbfoglalkoztatással összefüggésben lefolytatott soron kívüli értékelés eredményeként legalább kiválóan alkalmas értékelést kapjon.

(5) A rendkívüli pályaaalkalmassági vizsgálat, valamint a soron kívüli értékelés során e törvény pályaaalkalmassági vizsgálatra, valamint a bíró munkájának soron kívüli értékelésére vonatkozó szabályait kell – a jelen alcím szerinti eltérésekkel – alkalmazni.

25/B. §

(1) A bíró kérheti az Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdése szerinti általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követő bírói szolgálati viszonyban történő továbbfoglalkoztatását, az ezen alcím szerinti feltételekkel.

Álláspontom szerint indokolatlan rendkívüli pályaaalkalmassági vizsgálat és soron kívüli értékelés. Figyelemmel arra, hogy az általános öregségi korhatár betöltése előtt pl. 8 hónappal ítéleteket hoz adott bíró, nyilvánvalóan arra képes egészségi és szellemi állapotban, így semmi nem indokolja, hogy pár hónappal később pályaaalkalmasságát értékeljék. Aggályos az is, hogy a soron kívüli értékelés eredményének legalább kiválóan alkalmasnak kell lennie. A szakmai minősítési rendszer „alkalmas” fokozata önmagában azt jelenti, hogy adott bíró, aki ilyen minősítést kapott alkalmas feladatának ellátására.

Szükséges figyelemmel lenni arra is, hogy a tervezet „10/A. Az ügyész általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követő ügyészségi szolgálati viszonyban történő továbbfoglalkoztatása” - része szerint az ügyészre ilyen feltételek nem vonatkoznak, ahogy az egyes hivatásokat gyakorlóakra sem.

Álláspontom szerint minden bíró számára egységesen biztosítani kell az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követő dolgozást, amennyiben az szándékában áll. Sem igazgatási, sem az előbbieken citált egyéb szempontok nem indokoltak ezen szándék megvalósításához.

Emellett rendkívül fontos volna az átmeneti szabályok bevezetése és a 2025-ben nyugdíjkorhatárt elérő bírák számára is biztosítani átmeneti rendelkezésekkel a továbbfoglalkoztatás lehetőségét is.

25/E. §

(1) A kérelem elbírálója az OBH elnöke vagy – kúriai bíró esetén – a Kúria elnöke.

(2) A kérelem elbírálója

a) vizsgálja, hogy a kérelem engedélyezésének előfeltételei a bíró vonatkozásában teljesülnek-e, valamint

25b) mérlegeli, hogy munkaszervezést, munkaterhelést vagy költségvetést érintő igazgatási szempontok figyelembevétele mellett indokolt-e a továbbfoglalkoztatás.

A 25/E. § (2) bekezdés b) pontja értelmében az egyébként az engedélyezés feltételeinek megfelelő bíró esetén is a Kúria, illetve az OBH elnökének egyedi mérlegelési jogkörébe utalja a bíró továbbfoglalkoztatásáról való döntést úgy, hogy az engedélyezés feltételeit nem határozza meg egyértelműen. A „**munkaszervezést, munkaterhelést vagy költségvetést érintő igazgatási szempontok**” nem kellően körülírtak, az elbíráló elnökök részére az indokoltnál jóval több szempontot - és azok számtalan kombinációjának – figyelembe vételét teszik lehetővé a kérelemről való döntés mérlegelése során. Ezen túl az egyenlő elbánás elve is sérül, hiszen ezen szempontok figyelembe vétele mellett nem csak a továbbfoglalkoztatását kérő bíró személyes adottságai, szakmai tapasztalatától, hanem a szolgálati helyének adottságaitól, pillanatnyi munkaszervezési, munkaterhelési vagy költségvetési helyzetétől is függővé teszi a kérelem engedélyezését.

21.A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosítása

1. §

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) a következő 147/A. §-sal egészül ki:

„147/A. § [A határidő túllépése]

(1) Ha a bíróság a számára törvényben megállapított intézkedési határidőt túllépi, a határidő lejártát követő naptól kezdve naponta a – késelelem első napján érvényes – minimálbér 3 százalékának megfelelő mértékű vagyoni elégtételt nyújt hivatalból a felek részére.

(2) A vagyoni elégtételt az a bíróság nyújtja, amelynek eljárásában a határidő túllépés megvalósult. Ha az eljáró bíróság nem jogi személy, a vagyoni elégtételt az a jogi személyiséggel rendelkező bíróság nyújtja, amelynek illetékességi területén az eljáró bíróság található.

(3) A bíróság a vagyoni elégtétel nyújtására vonatkozó kötelezettségről – a vagyoni elégtételre jogosultak nevének, lakóhelyének (székhelyének), valamint a vagyoni elégtétel összegének

megjelölésével – a határidő túllépéssel érintett intézkedés megtételétől számított nyolc napon belül értesíti a vagyoni elégtételt nyújtó bíróság gazdasági hivatalát. A gazdasági hivatal az értesítés kézhezvételétől számított 30 napon belül intézkedik a kifizetés iránt.”

A Pp. jelenben hatályos az általános intézkedési kötelezettség határidejéről rendelkező 110. §-a szerint (1) A bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a) a beadvány bírósághoz történő érkezésétől, b) a beadvány benyújtására nyitva álló határidő lejártától, vagy c) az intézkedésre okot adó egyéb körülmény bekövetkezésétől számított legkésőbb harminc napon belül megteszi a szükséges intézkedéseket.

A fenti rendelkezés értelmében valamennyi - a bíróság számára meghatározott határidőt -intézkedési határidőnek kell tekinteni, ezek közt olyanokat is amelyek az eljárás érdemi előrehaladását nem közvetlenül szolgálják.(pl: kézbesítési fikció közlése, a jogi segítségnyújtó szolgáltatnak a pártfogó ügyvéd díjáról való értesítése,stb) Ezen határidők elmulasztása esetén a fél az eljárás ésszerű időn belül való befejeződéséhez fűződő érdeke nem vagy csak egészen kis mértékben sérül. Az elégtétel nyújtása hasonlóan az Ákr. 51.§ (1) bekezdésének az ügyintézési határidő jogtalan túllépése körében elfogadott értelmezésének is megfelelően a jogszabálytervezet szűkítse az elégtételt azon határidők elmulasztására amelyek az ügy ésszerű időn belül való elintézésének határidejét közvetlenül érintik.

Miután a javaslat a Pp. határidőkre vonatkozó általános szabályai között helyezi el a határidő túllépésére vonatkozó elégtétel intézményét, felmerül a kérdés, hogy ezen szabályozás a Pp-t háttérszabályként alkalmazó nemperes eljárások esetén is irányadó lesz, így például a letéti ügyek és a végrehajtási nemperes eljárások esetén is alkalmazandó más eljárások mellett.

A javaslat jelen szövegezése mellett a már befejezett ügyekben előforduló határidőtúllépés esetén is megilleti az ügyfelet az elégtétel, ez azonban semmiképpen nem hozható összefüggésbe az eljárások meggyorsítására, ésszerű időn belül történő elintézésére irányuló törvényi célzattal.

A jogintézmény bevezetése a bírósági igazgatás feladatát is jelentősen érinti, azt bizonyos – nem is túl ritkán előforduló - esetekben lehetetlen helyzet elé állíthatja.

A Pp. által megszabott három vagy nyolc de még a tizenöt napos határidők mellett is nehézséget okoz a kijelölt bíró akadályoztatása esetén a határidők megtartása kis létszámú vagy az átlagot meghaladó leterheltséggel dolgozó bíróság esetében az érintett bíró helyettesítése.

Még inkább kardinális kérdés, hogy az ügyben az ügy érdemét közvetlenül érintő intézkedések (pl. bizonyítandó tények körének kijelölése, anyagi pervezetés szükségességének megítélése,a tárgyalások kitűzése, stb) megtételére az ügy kijelölt bírója jogosult, ezen intézkedések tekintetében nem helyettesíthető.

Meg kell említeni itt a peren kívüli ügyeket is abból a szempontból, hogy az itt eljáró bírósági titkárok kis létszámánál fogva helyettesítésük szintén nem oldható meg arra is figyelemmel, hogy ezekben az ügyekben a törvénykezési szünet határidő számítási szabályai sem alkalmazhatók.

A törvénytervezet fent idézett rendelkezésének alkalmazása teljesen indokolatlan és az eljáró bírókra, bíróságokra mind anyagi, mind munkaszervezési oldalról megoldhatatlan helyzetet teremt. Nincs indok ezen rendelkezés bevezetésére, tekintettel arra, hogy a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény a vagyoni elégtétel lehetőségét a felek

részére az eljárás indokolatlan elhúzódása miatt megfelelően biztosítja. A feleknek már a per ideje alatt lehetőségük van ezen törvény alapján a vagyoni elégtétel érdekében eljárni, nem kell megvárni a per jogerős befejezését. Teljesen életidegen az az eljárás, ami a bíróság kötelességé teszi – saját mulasztása miatt – a kompenzáció miatt az eljárás megindítását, kérelem, érdeksérelem valószínűsítése nélkül, objektív alapon. Ezen szabály az eljárás érdemi intézéséről veszi el a hangsúlyt, felesleges adminisztrációt okoz. A felek – hatékony, gyors eljáráshoz fűződő - érdekei megfelelő módon biztosítva vannak a 2021. évi XCIV. törvényben írt eljárással, semmilyen indok nem támasztja alá a további, bíróságokra háruló kötelezettségvállalást.

A törvényjavaslat 57.§-ához.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény tervezett III. / A fejezetéhez:

Nem szerencsés ezen jogintézményt a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvényben elhelyezni.

Megalapozottan dönteni az elítélt-sértett viszonylatában a végleges hatályú távoltartásról egy rövid határidőket tartalmazó, alapvetően az akut, azonnali intézkedést igénylő, hozzátartozók közötti erőszak orvoslására irányuló, hivatalbóli bizonyítás intézményét nem alkalmazó eljárásban megalapozottan nem lehet megtenni.

A jogszabály-módosítás tervezett szövegéből (17/ I. S) nem derül ki pontosan, hogy a sértett, illetve az elítélt kérelmét, mely bíróság (büntetőeljárást lefolytató bíróság, a büntetés-végrehajtási ügyben eljáró bíróság, vagy a polgári nemperes eljárás keretében a hozzátartozók közötti erőszak miatt eljáró bíróság) bírálja el.

A törvényjavaslat 130.§-ához

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosítás javaslatához:

A Pp. 351. S (4 a) bekezdéséhez — még a Pp. 347. (1) bekezdésének módosítása sem indokolhatja azt, hogy miért rövidítik le a rövidített indokolás tartalmazó ítéletek írásba foglalási határidejét 30 napról 8 napra. Rövidített indokolásos ítélet esetében is elvárt a Pp. 347. (2) bekezdés a) pontja alapján a bíróság által megállapított tények rögzítése. Terjedelmesebb perirat, és nem egyértelmű vagyis mérlegelt bonyolult tényállás esetében a 8 napos írásba foglalási határidő még abban az esetben sem elégséges, ha a jogszabály lehetőséget biztosít az ítélet rövidített indokolással történő elkészítésére.

A törvényjavaslat 132.§-ához

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosítás javaslatához:

A Pp. 365. (6b) bekezdése 15 napot biztosít az elsőfokú bíróság részére arra, hogy a részletes indokolással lássa el az egyébként rövidített indokolással elkészített ítéletét.

Az eddigi, bíróságok részére biztosított 30 napos írásba foglalási határidő ezzel (hozzászámítva rövidített indokolásos ítélet 8 napos írásba foglalási határidejét is) lerövidül. Ezen túlmenően gyakran előfordulhat olyan eset, hogy a bírónak nemcsak egy alkalommal kell az írásba foglalására időt és energiát szánnia, hanem az aktát két alkalommal kell igen rövid határidővel a kezébe vennie és megalapozott tényállást megállapítania, valamint szakmailag kifogástalan, a felek számára is világos jogi indokolást készítenie. Ez nem, hogy az eljárások gyorsulását, hanem épp ellenkezőleg, annak lassulását, vagy minőségi színvonalának csökkenését eredményezheti.

A büntetőeljárások során a rövidített indokolásos ítélet írásba foglalási határideje harminc nap. Nincsen olyan indok, érdek, amely a két eljárási jogszabályi közötti eltérést magyarázná.

Szombathely 2025. április 16

